

Dångeboortens samhällsförening

av Carin Kronholm och Martin Uleskog

”Det finnes många vackra och natursköna platser på den småländska landsbygden, där man liksom trivs med naturen och där man gärna vill få avkoppling ifrån stress och arbete under härliga sommandagar. På Näset vid Sandsjön intill Södra Sandsjö kyrksamhälle och huvudväg 120 finnes ett sådant ställe” (Smålandsposten, Tisdag 1/8-1967).

Dångeboortens samhällsförening startades 1963. De första protokoll som vi har hittat är från den 5/11 samma år. Föreningen har sitt ursprung i Dångebo/Dångebo belysningsförening som i samband med startandet av samhällsföreningen lades ner. Styrelsen i belysningsföreningen bildade således den första interimstyrelsen i föreningen. På det konstituerande mötet 1964 valdes interimstyrelsen in som ordinarie styrelse i Dångeboortens samhällsförening.

Den första styrelsen bestod av:

Ordförande: Gustaf Tingmyr

Vice ordföranden: Erik Berggren

Sekreterare: Anton-Julius Fransson

Vice Sekreterare: Axel Ekman

Kassör: Johnny Fransson

Det var också den styrelsen som tog fram stadgarna för föreningen. De gäller än idag och speglar på ett levande sätt att urbanisering inte är något nytt. I stadgarna står det bl. a. ”att samhällsförening i samarbete med respektive kommunala organ medverkar till åtgärder som avser att stimulera företagare att etablera sig inom kommunen så att ökad sysselsättning kan åstadkommas och utflytningen från kommunen därigenom motverkas”.

Förutom arbetet med belysningen som man tog över efter belysningsföreningen, åtog sig föreningen även att kollektivt förmedla inköp av bränsle (eldningsolja och fotogen). Som ansvarig för detta utsågs Bertil Adriansson. Inköpet gick till så att ortsborna kontaktade Bertil och berättade hur mycket olja man behövde, Bertil såg sedan till att man kunde beställa en hel bil och släp med olja, allt för att byborna skulle få så bra pris som möjligt.

Föreningen såg tidigt att Näset i Dångebo skulle bli en fin plats för bad och camping. Redan 1965 började man föra samtal med kyrkorådet. Kyrkorådet

som förvaltar Oséenska stiftelsen efter villkoren i ett testamente. Oséenska stiftelsen är den egentliga markägaren till Näset. Diskussioner om Näset blev många men 1967 lyckades föreningen och kyrkorådet komma överens om ett avtal som gav föreningen rätt att nyttja marken till bad och friluftsliv.

1967 gjorde föreningen en stor insats på Näset. Egentligen kan man säga att en hel turistanläggning med dåtidens mått byggdes helt ideellt.

Man byggde 2 st toaletter, badbrygga, minigolfbanor samt en ny badplats. Man påbörjade även arbetet med en ny fotbollsplan, samtidigt som man röjde buskar, träd och sly. Arbetet fortsatte -68 med att anlägga parkeringsplatser, bygga omklädningsrum samt en badflotte.

Dessa år arbetade styrelsen även för att få behålla ålderdomshemmet i Dångebo (Sjöviksgården). Förslaget från kommunfullmäktige i Södra Sandsjö kommun var att uppföra ett nytt ålderdomshem i Konga, något som samhällsföreningen motsatte sig i ett antal skrivelser och möten. Man förordade istället att Sjöviksgården skulle moderniseras och att nya pensionärslägenheter skulle byggas. Ett exempel på hur man arbetade var att man gjorde en egen opinionsundersökning om var det nya ålderdomshemmet skulle ligga. Av 610 tillfrågade var det 607 som tyckte att Sjöviksgården var en bättre plats för ett ålderdomshem. Opinionsundersökningen fick sedermera kritik från både kommunen och länsstyrelsen för att inte vara oberoende, något som ledde till en hetsk debatt mellan föreningen och kommunen.

1968 löstes frågan till föreningens fördel och Sjöviksgården moderniserades och byggdes om, dock med ett mindre antal platser än vad föreningen önskat.

1969 påbörjades på föreningens initiativ byggandet av Utsiktsgatan.

1970 och framåt rustades skolans gamla slöjdsal upp och i den bedrev man studiecirklar i bland annat miljövard och allemansrätten. Helmer Carlsson och Alf Carlsson bedrev också flera kurser i slöjd där.

Föreningen låg inte på latsidan utan man fortsatte att jobba idogt med nya projekt. Under 70-talet byggde man bl. a. en lekplats uppe i byn och en kalkbacke på Erland Oséens väg. Apropå Erland Oséens väg, föreningen var även med och såg till att vägarna i byn blev belagda och att man namngav dem.

I samband med kommunsammanslagningen 1973 bjöd föreningen in nya medlemmar. I brevet beskrev man arbetet man gjorde i styrelsen.

”Södra Sandsjö kommun finns inte längre. Den har som bekant uppgått i en större kommunal enhet. Vad denna nya ordning kan medföra för de människor som bor i storkommunens perifera områden, i dess glesbygder, vet vi

ingenting om ännu. Vad vi däremot vet är, att i dessa områden nu mer än någonsin behövs organisationer, som bevakar deras intressen hos kommunala och andra myndigheter. På vissa håll har för detta ändamål bildats byalag. I Södra Sandsjö behöver ingen ny organisation bildas, ty där finns redan en sådan, nämligen Dångeboortens samhällsförening. Den har enligt stadgarna till ändamål att bevaka sina medlemmars intressen beträffande vatten och avlopp, gator och vägar och vägbelysning, kollektiva kommunikationsmedel, bostadsproduktion och annan kommunal service. Det är viktigt att dessa förmåner i görligaste mån kommer alla storkommunens invånare till godo, således även de, som bor i storkommunens glesbygder”.

Det största projekt som föreningen åtagit sig var när man 1987 fick de gamla arbetsbodarna från bygget av Horkoneryd-dammen. Genom ideellt arbete, med egna fordon forslade man ner bodarna till Näset. Bodarna renoverades sen med hjälp av pengar från kommunen och en massa ideella manstimmar och blev ett helt nytt servicehus för bad- och campinggästerna. Men arbetet stannade inte där, 1988 fortsatte man med att dra fram vatten och att anlägga avlopp till servicehuset.

För sitt arbete med att ständigt förbättra Näset fick man 1993 kommunens miljöpris. Motiveringen lød:
”För en mycket fin skötsel av fritidsområdet Näset i Dångebo, för allt ideellt arbete med att hålla badplats, lekplats, fotbollsplan, grillplats och ett stort grönområde i gott skick”.

Under hela tiden fram till slutet av 90-talet kunde föreningen inte ta betalt av campinggästerna p. g. a av en skrivelse i testamentet som reglerar Oséenska stiftelsen (markägaren). Föreningen fick förlita sig på frivilliga bidrag från gästerna och driftsbidrag från kommunen. 1996 drogs bidragen för vatten och avlopp in från kommunen och föreningen gick inte runt ekonomiskt. Föreningen klarade det året med hjälp av en skrivelse från Stefan Svanström till Oséenska stiftelsen. Stiftelsen gick då med på att gå in och täcka de utgifter föreningen hade.

Senare samma år efter ett antal möten mellan föreningen och kyrkorådet lyckades dåvarande ordförande Ulf Lundqvist få till ett nytt avtal mellan Oséenska stiftelsen och föreningen som gav föreningen rätt att ta ut en avgift från campinggästerna som skulle täcka underhåll och skötsel av Näset. Kyrkorådet vidhöll dock att föreningen inte fick gå med vinst utan att avgiften bara fick gå till ”skötsel och underhåll”.

Ett avtal som föreningen idag inte hade klarat sig utan, Näset hade absolut inte varit en så välkommande och vacker plats utan det.

Dångebo samhällsförenings representanter med ordförande Tomas Gustavsson i spetsen fick av Hans Nordberg, mottaga miljö- och byggnadsnämndens miljöpris 1993. Fr. v.: Carin Kronholm, Börje Tingmyr, Sonja Svensson, Tomas Gustavsson, Thure Kronholm och Hans Nordberg.

Mycket av föreningens arbete har gått till att hålla igång Näsets naturcamping, men man har hela tiden anordnat olika tillställningar för att öka trivseln i byn. Under många år anordnade man ett gemensamt nyårsfirande där man sköt fyrverkerier från Näset utöver Sandsjön. Det anordnades även sommarfester tillsammans med arbetsdagar och vårstädningar.

På senare tid har arbetet inte legat nere, det anordnas fortfarande olika tillställningar, dock i lite annorlunda utförande. Föreningen har på senare tid utfört en hel del renoveringar av servicehuset som med tidens tand blivit slitet. Man har även uppfört en ny lekplats vid korsningen Askvägen/Sörgårdsvägen uppe i byn. Den invigdes 2013 med pompa och ståt och med god uppslutning av både bybor och utomstående.

Boende i Dångebo är inte kända för att vara lata och de vet att om man ska få någonting gjort är det lika bra att göra det själv. Därför tror jag, föreningens

Thure Kronholm och Tomas Gustavsson.

nuvarande ordförande, att föreningen kommer att försätta sitt arbete i minst 55 år till.

Ordförande i samhällsföreningen genom tiderna:

Gustaf Tingmyr: 1963-1971

Axel Ekman: 1971-1982

Thure Kronholm: 1982-1993

Tomas Gustavsson: 1993-1996

Carin Kronholm: 1996-1997

Lena Russel: 1997-1999

Ulf Lundqvist: 1999-2002

Nils Lindström: 2002-2010

Markus Bengtsson: 2010-2012

Martin Uleskog: 2012-

Martin och Evelina Uleskog samt Anders Nilsson vann årets kubbspel 2018 på vår årliga sommarfest. Foto: Carin Kronholm.

Vy över Sandsjön. Foto: Carin Kronholm.